Könyvtárunk alapításának 220. évfordulója alkalmából készült el Esszencia című első nagyszabású állandó kiállításunk

A tárlat a több mint tízmilliós dokumentumállomány összetettségének bemutatására, az írott, nyomtatott, audiovizuális és elektronikus magyar kulturális örökség teljességének reprezentációjára vállalkozik.

[1]

Az *Esszencia* című első nagyszabású állandó kiállítás könyvtárunk alapításának 220. évfordulója alkalmából, 2022-ben készült. Az alapító, Széchényi Ferenc gróf előtt tisztelgő és a történelmi

előzménynek tekinthető Corvina könyvtárat is felidéző, valamint a több mint tízmilliós dokumentumállomány összetettségét, rétegzettségét bemutató, az írott magyar kulturális örökség teljességét reprezentáló, magyar és angol nyelvű állandó kiállítást ajánljuk minden korosztály számára.

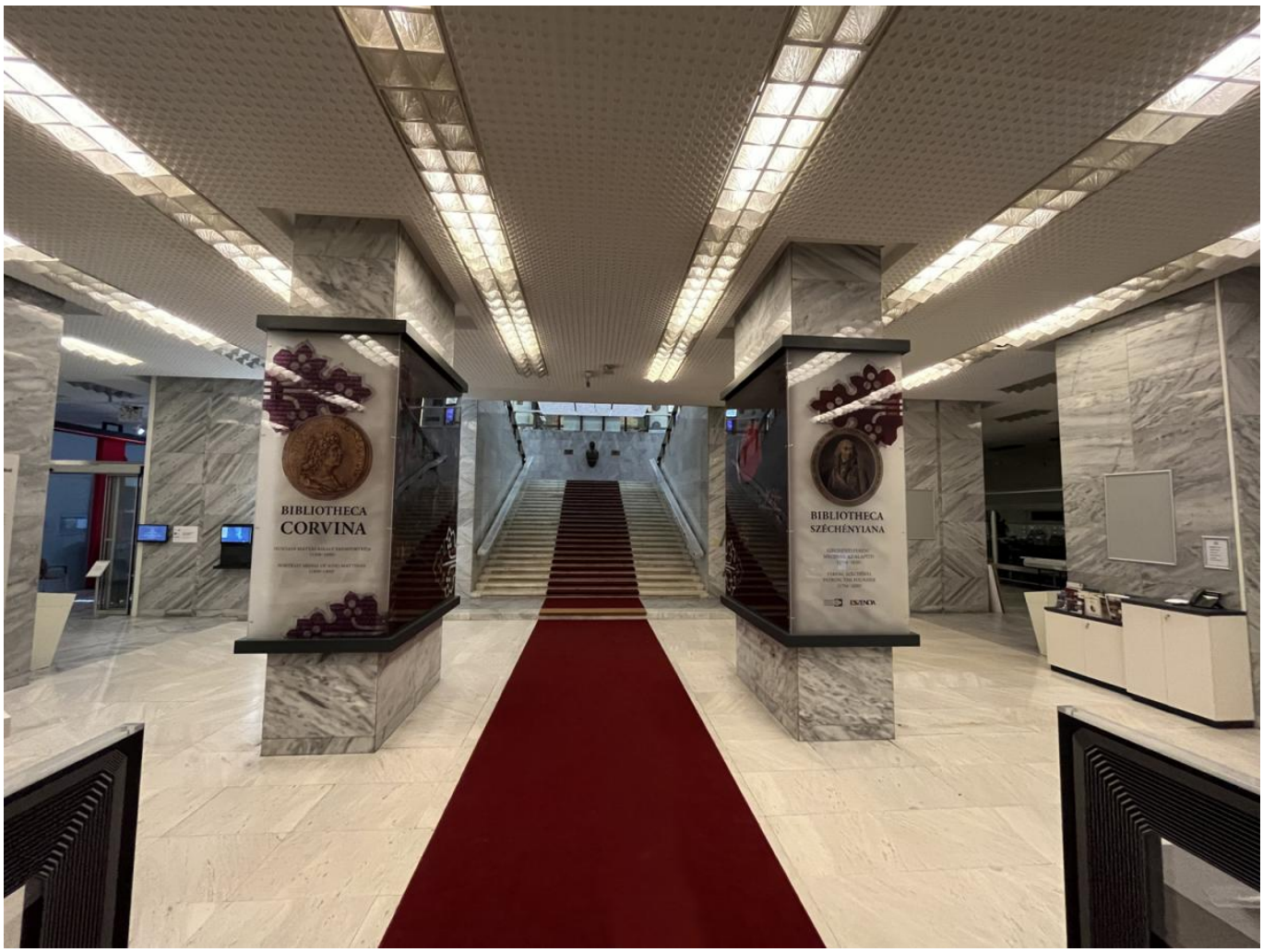
A kiállítás a könyvtár nyitvatartási idejében **[2] látogatható.**

Az OSZK alapításának ünnepére új, a könyvtár alapítása és alapítója, Széchényi Ferenc gróf előtt tisztelgő és a történelmi előzménynek tekinthető Corvina könyvtárat is felidéző, valamint a több mint tízmilliós dokumentumállomány összetettségét, rétegzettségét bemutató, az írott magyar kulturális örökség teljességét reprezentáló, magyar és angol nyelvű kiállítás nyílt meg a nemzeti könyvtár épületében. A falakon, a tárlókban és az érintőképernyők segítségével elbeszélt több, önállóan is értelmezhető kiállítási részterület egy-egy témát, vetületet emel ki. A családok, a diákok és minden korosztály számára egyaránt érdekes kiállítás az épület két szintjén terül el.

A főbejáratnál Hunyadi Mátyás és Széchényi Ferenc portréja és a hozzájuk kapcsolódó idézetek fogadják a látogatót, azt is megjelenítve, hogy a nemzeti könyvtár – miként ez számos más európai nemzet történetében megvalósulhatott – az uralkodói könyvtárból fejlődhetett volna ki, ha Hunyadi Mátyás nevezetes Corvina könyvtára nem pusztul el, illetve szóródik szét a török megszállás éveiben.

Széchényi Ferenc gróf a 18. század végén magánkönyvtárát alakította hungarikagyűjteménnyé, ezzel lefektetve a magyar nemzeti könyvtár alapjait, s meghatározva annak fő gyűjtőkörét. A nemzeti gyűjtemény alapítását a könyvtárak védőszentjének, alexandriai Szent Katalinnak ünnepére időzítették. 1802. november 25-én írta alá Széchényi Ferenc az alapító okiratot, amelyet II. Ferenc császár és magyar király november 26-án szentesített. A bejáraton belépve érintőképernyős vitrin fogadja a látogatót, amelynek képernyőjén korszerű vizualizáció jeleníti meg Széchényi Ferenc az alapításhoz kapcsolódó levelezésének egy részét. A gróf közel hétszáz levélben tájékoztatta a korabeli politikai, egyházi és tudományos elit tagjait a nemzeti könyvtár alapításáról. Leveleihez a könyvtár katalógusának saját költségén nyomtatott első köteteit is csatolta. A teljes levelezésből való válogatás alapján készült vizualizáció középpontjában Széchényi Ferenc áll, körülötte a 100 legismertebb, legérdekesebb címzett adatlapokkal ellátva, a vitrinben pedig a Széchényi-válaszlevelek másolataiból készített kreatív installáció látható.

[3]

[4]

A közösségi tereket behálózó, több részből felépülő kiállítás összekapcsolódik a 2022. március 15-én megnyílt, a *Himnusz*, a *Szózat* és a *Nemzeti dal* gyűjteményünkben őrzött kéziratai köré épített, *Vershaza* [5] című tárlatunkkal is. Ennek bejárata mellett újrainstallálva mutatjuk be azt a műtárgyat, amelyet 1853-ban angol hölgyek és urak vásároltak és adományoztak Kossuth Lajosnak, aki emigrációja első éveiben – angliai körútján, 1851 őszén – nagy sikerű beszédeket tartott, s szónoki tehetségével és nyelvtudásával lenyűgözte az angol közönséget. A „könyvek háza”, azaz Shakespeare szülőházának makettje a drámaíró műveinek köteteit tartalmazza, utalva ezzel Kossuth nyelvtudásának forrására is. Míg a *Vershaza*-kiállítás a csaknem kétszáz éve velünk élő három meghatározó költeményen keresztül a magyar identitásról beszél, a mellette lévő folyosószakaszon – gróf Apponyi Sándor hungarikagyűjteményéből válogatott útleírások segítségével – a magyarságról és a velünk élő nemzetiségekről kialakult képet mutatjuk be összeállításunkban [6]. Nyugat-európai utazók nyomán idézzük fel a kora újkori Magyar Királyság vidékeit, felelevenítve, milyen szövegeken keresztül ismerhettek meg minket, magyarokat és a velünk élő nemzetiségeket az európai utazók az újkorban, s hogy milyen kép élt rólunk, és mi várta a Kárpát-medencébe érkezőket.

A bejárati szint másik részén, a büfé folyosóján az egyik leggazdagabb magyar irodalmi hagyaték, a Babits-hagyaték fényképanyaga ihlette összeállítás fogadja a látogatót. A nagyrészt asztaltársaságot, az asztal örömeit megjelenítő képeken Babits pályatársai és barátai láthatók. A minitárlat a képek készítője, Török Sophie előtt is tiszteleg, aki több ezer felvételével páratlan dokumentumegyüttest adott az utókornak, amely betekintést enged a 20. századi magyar irodalom kiemelkedő alakjának hétköznapjaiba, közösségi életébe. A fotókhoz kapcsolódóan az azokon szereplő írók és költők kézirataiból adunk válogatást.

Az információs pult mögötti részen és azt körbevevő falakon az OSZK intézménytörténeti fotóiból

válogatva jelenítjük meg a könyvtár múltjának hosszú Múzeum körúti időszakát, emlékezve ezzel egykori kollégáink nemzedékeire is. A főlépcsőn keresztül az épület következő szintjére jutva, az egymással szemben lévő két nagy falfelület és az előttük elterülő terek egyike a Corvina könyvtár történetét idézi fel, a másik Széchényi Ferenc gróf 1802-es könyvtáralapításának, valamint az első időszak legnagyobb gyarapításának, Jankovich Miklós gyűjteménye megvásárlásának állít emléket.

[7]

[8]

Az ún. corvinatermek előtt elterülő egységes látványelem, a „hullámzó” corvinafal középpontjába az a három, most felújított kárpit kerül, amelyet a corvinák motívumainak felhasználásával 2006-ban szőttek Mátyás könyvtárának emlékére. A Corvina-hommage része Mátyás és Beatrix híres márványportréjának másolata is. Körülöttük képes-szöveges összeállítás idézi fel a corvinák történetét, az érintőképernyők pedig további gazdag anyagot kínálnak a tárgyban. A corvinafal előtti térben helyet kapott egy múzeumpedagógiai asztal is. A corvinaemlékekkel szemben, az alapítók tere középpontjában az újjáalakított, s új helyre került ún. Széchényi-szekrény áll. A szekrény, amelyben Széchényi Ferenc könyvei láthatók, a kétezres évek elején készült. A szekrény bal és jobb szárnya közé az alapítót és Jankovich Miklóst bemutató érintőképernyő kerül, a tér egy-egy kiemelt pontjára pedig a két személyt ábrázoló festménymásolat. Az alapítók terében helyet kap továbbá két nagy méretű tárló is, amelyekbe egyrészt a Széchényi családot bemutató, másrészt Széchényi térképgyűjteményére is utaló új installáció kerül.

A témához kapcsolódóan *Őrzők* címmel két érintőképernyőn tekinthetők meg az új, rövid filmfelvételek, amelyeken a nemzeti könyvtár munkatársai egy-egy általuk választott gyűjteményi dokumentumot mutatnak be. A kiállítás megnyitásakor látható másfél tucat 2-3 perces filmfelvétel folyamatosan bővül majd. A két, egymással szemben lévő tér között megjelenített hat téma (*Autográf, Kópia, Kód, Matéria, Vizuális, Audio*) installációi különböző szempontokat kiemelve mutatnak be más-más vetületeket a gyűjteményből. A falakon olvasható rövid összefoglalások mellett a tárlókban lévő másolatok és installációk, valamint az érintőképernyőkön futó összeállítások segítségével egy-egy téma jobban is megismerhető. *Autográf* címmel a jeles és névtelen szerzők

által írt kéziratok és kézirategyüttesek kerülnek a középpontba, felhíva a figyelmet a nemzeti könyvtárban őrzött számos becses egyedi kéziratra, gépiratra és fogalmazványra. A tárlóban Dante *Isteni színjáték*ának Babits fordításához köthető több dokumentuma látható.

[9]

[10]

Bicsérdy-kódex – a *Képes krónika* nemesmásolata
Bicsérdy Codex – the exact copy of the *Illuminated Chronicle*
A miniatúrákkal és iniciálékkal díszített kódexek kézi reprodukálása a 18–19. században már nem volt magától értetődő. Egy egész kódexnek a hordozóanyag, szöveg és illusztráció szempontjából egyformán hű lemásolására a feladat technikai nehézségei és a magas költségek miatt csak a legritkább esetben vállalkoztak. Ezért is jelentős a *Képes krónika* Bicsérdy János által készített másolata, aki az eredeti kézirathoz hűen pergamenre készítette el a másolatot.
A krónika lemásoltatásának ötlete 1870-ben merült fel először, az Archeologiai Bizottság VIII. ülésén, mindössze néhány képre vonatkozóan. 1871-ben viszont már a teljes kódex lemásolására kértek árajánlatot. A legkedvezőbb ajánlatot a rajztanár, könyv- és folyóirat-illusztrátor Bicsérdy János adta, a nagyobb képekért 25, a kisebbekért 20, a csak szöveget tartalmazó oldalakért 15 forintot kért. A bizottság ezt elfogadta, így 1872 nyarán megkezdődhetett a munka. Egy év múlva már bemutatta az első lapokat, a teljes másolat viszont 1877-ben készült el, ekkor került a Nemzeti Múzeum állományába.
Autográf

[11]

[12]

A *Kópia* című rész a másolat fogalmát tág összefüggésbe helyezi az antikvitás sokszor csak másolatokban ránk maradt műveitől kezdve a hamisítás izgalmas esetein keresztül a kultúra terjesztését és „fogyasztását” lehetővé tévő reprográfia bemutatásáig. Itt kap helyet a tárlóban a *Halotti beszéd és Könyörgés*, az első összefüggő magyar nyelvemléket tartalmazó *Pray-kódex* kettes számú díszmásolata is.

Kód címmel a kultúránkat hordozó alapvető jelrendszer, a betűírás mellett más „kódokat” is bemutatunk a gyűjteményből – a Braille-írástól a dombornyomott térképig. Az itt látható érintőképernyős vitrinben a nyelvek (kódok) sokszínűségét a *Himnusz*, a *Szózat* és a *Nemzeti dal* fordításaival reprezentálják az Országos Idegennyelvű Könyvtár munkatársai.

Matéria, azaz a dokumentumokat hordozó különböző anyagok a témája a negyedik csomópontnak. A papirusz, a pergamen és papír bemutatása mellett különleges hordozók – pl. a selyem –, valamint a XX. század és korunk modern hordozói is megjelennek az összeállításokban.

A *Vizuális* című részben azokra a gyűjteményi dokumentumainkra irányítjuk a figyelmet, amelyek esetében kifejezetten a képi megjelenítés áll a középpontban: plakátok, alkalmazott és művészi, egyedi, illetve sokszorosított grafikák és fotók, illetve az ún. kisnyomtatványok széles tárháza – a báli meghívóktól kezdve a szentképeken át a naptárakig és szórólapokig láthatók a tárlókban és a monitoron.

Az *Audio* címmel jelzett részben a könyvtárunkban őrzött hangoké a főszerep. A kiállított régi fonográf mellett Kossuth Lajos beszédtöredékétől kezdve a Szabad Európa Rádió és a BBC Magyar Adásának műsoraiig számos hanganyag részletét hallgathatja meg a látogató.

Kapcsolódó tartalmak:

Videoajánló az ESSZENCIA című kiállításról [13]

Nemzetközi belsőépítészeti díjat nyert az Esszencia [14]

Nemzetközi elismeréssel jutalmazták az Országos Széchényi Könyvtár Esszencia című kiállítását [15]
2022/11/29 - 14:12

Forrás webcím: https://oszk.hu/esszencia-allando-kiallitas

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/OSZK_Esszencia-kiallitas_foto_Horvath-Daniel_14.jpg
[2] https://oszk.hu/allando
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/IMG_6718_0.jpg
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/IMG_6685.jpg
[5] https://www.oszk.hu/kiallitasok/vershaza-himnusz-szozat-nemzeti-dal-%E2%80%93-emblematikussa-lett-verseink
[6] https://www.oszk.hu/kiallitasok/europa-ege-alatt-kiallitas
[7] https://oszk.hu/sites/default/files/IMG_6704.jpg
[8] https://oszk.hu/sites/default/files/konyvszekreny.jpg
[9] https://oszk.hu/sites/default/files/IMG_6699.jpg
[10] https://oszk.hu/sites/default/files/IMG_6710.jpg
[11] https://oszk.hu/sites/default/files/IMG_6700.jpg
[12] https://oszk.hu/sites/default/files/IMG_6709.jpg
[13] https://www.youtube.com/watch?v=lV5GfBN1BNU
[14] https://www.oszk.hu/hirek/nemzetkozi-belsoepiteszeti-dijat-nyert-az-esszencia
[15] https://www.youtube.com/watch?v=tE8l-jVnles
[16] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[17] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon